

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๕๔

ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู
พ.ศ. ๒๕๕๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๗ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมาย

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจัดทำ แผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจ

“ผู้ประสานการประชุม” หมายความว่า ผู้อำนวยการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสาน การประชุมกลุ่มเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ข้อ ๔ การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ต้องเป็นคดีที่อยู่ในหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ที่ให้นำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๘๖

ข้อ ๕ เมื่อคดีเข้าหลักเกณฑ์ ตามข้อ ๔ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอผู้อำนวยการ เห็นสมควรนำคดีเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดี อาญาในชั้นสถานพินิจ เพื่อมีคำสั่งให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสาน การประชุมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

การจัดประชุมให้จัดในวัน เวลา และสถานที่ ที่เหมาะสม และเป็นการสะดวกต่อทุกฝ่าย ให้มากที่สุด

ให้พนักงานคุมประพฤติแจ้งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบทราบว่าคืออยู่ในระหว่างจัดทำ และปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

กรณีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูไม่ประสบความสำเร็จให้ผู้ประสานการประชุม รายงาน ผู้อำนวยการสถานพินิจทราบเพื่อให้พนักงานคุมประพฤติแจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป ข้อ ๖ ให้ผู้ประสานการประชุม เชิญผู้เข้าร่วมประชุม ดังต่อไปนี้

(๑) ฝ่ายเด็กหรือเยาวชน ได้แก่ เด็กหรือเยาวชน บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทน องค์กรที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนร้องขอ

(๒) ฝ่ายผู้เสียหาย ได้แก่ ผู้เสียหาย บิดามารดา หรือผู้ปกครองผู้เสียหายในกรณีผู้เสียหาย เป็นผู้เยาว์ และบุคคลซึ่งผู้เสียหายร้องขอ

(๓) นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์

(๔) พนักงานคุมประพฤติ

(๕) พนักงานอัยการ

หากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด ด้วยก็ได้

ข้อ ๗ การประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกฝ่าย มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และการกำหนดเงื่อนไขหรือมาตรการในแผนต้องสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนแต่ละราย ทั้งนี้แผนดังกล่าว ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายและเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชน เว้นแต่เป็นการกำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั้นหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และไม่มีลักษณะเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็กหรือเยาวชน

แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูอาจกำหนดอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๑) ว่ากล่าวตักเตือน

๒) กำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง เด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชน อาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติ

๓) ชดใช้เยียวยาความเสียหาย

๔) ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ไม่เกินสามสิบชั่วโมง หรือ

๕) กำหนดมาตรการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน

ทั้งนี้ ระยะเวลาในการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องไม่เกินหนึ่งปี

ข้อ ๘ ให้ผู้ประสานการประชุมบันทึกแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่จัดทำขึ้น แล้วอ่านให้ที่ประชุมฟังอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ที่ประชุมยืนยันความถูกต้องของแผนดังกล่าว โดยจัดทำเป็นสองฉบับ มีข้อความตรงกัน ให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

การทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องจัดทำให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายใน

สามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ

ภายหลังจากที่พนักงานอัยการเห็นชอบกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ดำเนินการตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวได้ทันที พร้อมทั้งรายงานให้ศาลทราบ

ข้อ ๙ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูไม่ปฏิบัติตามแผนให้ผู้อำนวยการสถานพินิจรายงานให้พนักงานอัยการทราบ และแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป

เมื่อมีการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูครบถ้วน ให้ผู้อำนวยการรายงานให้พนักงานอัยการทราบ หากพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องเด็กหรือเยาวชนนั้น ให้ผู้อำนวยการรายงานคำสั่งไม่ฟ้องให้ศาลทราบ

ข้อ ๑๐ การทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต้องจัดทำให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ

ข้อ ๑๑ ให้ผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้รับค่าพาหนะ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบ

จากกระทรวงการคลัง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔

ธวัชชัย ไทยเขียว

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาคผนวก ข

**ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขใน
การจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหลังฟ้องคดี พ.ศ. ๒๕๕๖**

ข้อบังคับของประธานสภาฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู
หลังฟ้องคดี พ.ศ. 2556.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๕๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชน
และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๑ ประธานสภาฎีกาออกข้อบังคับ
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหลังฟ้องคดี พ.ศ. ๒๕๕๖
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับของประธานสภาฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไขในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหลังฟ้องคดี พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและ
ครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๑

“ผู้รับผิดชอบราชการศาล” หมายความว่า อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดแผนกคดีเยาวชน
และครอบครัว หรือผู้ที่บุคคลดังกล่าวมอบหมายให้ดำเนินการตามข้อบังคับนี้

“ผู้ประสานการประชุม” หมายความว่า ผู้ที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นผู้ดำเนินการจัดทำแผนแก้ไข
บำบัดฟื้นฟูตามข้อบังคับนี้

“แผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู” หมายความว่า มาตรการ แนวทาง ขั้นตอนและวิธีการแก้ไขบำบัด
ฟื้นฟู

ที่กำหนดโดยที่ประชุมการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อให้เด็กหรือเยาวชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง
บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ปฏิบัติ รวมทั้งการชดเชยเยียวยาความเสียหายแก่
ผู้เสียหาย

“ผู้อำนวยการสถานพินิจ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

หมวด ๑

หลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ข้อ ๕ ในคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ศาลอาจมีคำสั่งให้นำวิธีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมาใช้ได้ ภายใต้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินยี่สิบปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม

กรณีเป็นความผิดหลายกรรมต่างกันหรือกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ถือข้อหาที่มีอัตราโทษสูงสุดเป็นเกณฑ์

(๒) เด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ

(๔) ผู้เสียหายยินยอมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

(๕) โจทก์ไม่คัดค้าน

(๖) พฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควร

(๗) เด็กหรือเยาวชนมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนความประพฤติจากกลับตนเป็นคนดีได้

(๘) มีแนวโน้มว่าผู้เสียหายจะได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายตามสมควร

ในกรณีที่มีเด็กหรือเยาวชนหลายคนถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีเดียวกัน ให้พิจารณาหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นเป็นรายบุคคล

ข้อ ๗ เด็กหรือเยาวชนที่เคยเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา ๘๖ มาแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ หากต่อมามีการฟ้องคดีต่อศาลและศาลที่พิจารณาคดีนั้นเห็นว่าควรนำวิธีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามข้อบังคับนี้มาใช้ก็ได้

ข้อ ๑๐ ให้ผู้ประสานการประชุมเชิงบุคคลต่อไปนี้เข้าร่วมการประชุมเพื่อพิจารณาจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

(๑) เด็กหรือเยาวชนผู้ถูกฟ้อง บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์กรที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย

(๒) ผู้เสียหาย บิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ทำหน้าที่ปกครองดูแลในกรณีผู้เสียหายยังเป็นผู้เยาว์หรือวุฒิภาวะยังไม่เพียงพอแก่การเข้าร่วมการประชุมตามลำพัง

(๓) นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์
เข้าร่วมประชุมการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้วยก็ได้

ข้อ ๑๑ ในกรณีมีเหตุสมควร ผู้ประสานการประชุมอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงาน
ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชนหรือพนักงาน
อัยการเข้าร่วมประชุมการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูด้วยก็ได้

ข้อ ๑๒ ผู้ประสานการประชุมต้องดำเนินการประชุมภายใต้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้เด็กหรือเยาวชนได้แสดงออกถึงความรู้สำนึกในการกระทำและรับผิดชอบต่อการกระทำ
ของตน

(๒) ให้เด็กหรือเยาวชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจความรู้สึกและผลที่ผู้เสียหายได้รับ เพื่อให้
ผู้เสียหายมีความรู้สึกที่ดีและตระหนักว่าทุกคนมิได้เพิกเฉย ละเลยต่อความรู้สึกและความเสียหาย
ที่ผู้เสียหายประสบ

(๓) แสวงหาแนวทางในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนตลอดจนกำหนด
มาตรการ

ในการป้องกันมิให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอีก จากผู้เข้าร่วมการประชุมทุกฝ่าย โดยให้คำนึงถึง
ความรู้สึกและจิตใจของผู้เสียหาย รวมทั้งการชดเชยเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหาย โดยไม่ต้อง
คำนึงถึงตัวเงินเป็นสำคัญ

เพิ่มเติม

(บทบัญญัติว่าด้วยมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา เน้นการแก้ไขฟื้นฟู ก้นหาสาเหตุ
การกระทำความผิด เพื่อกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลับเข้าสู่สังคมได้อย่าง
ปกติสุขและไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ให้ลดการกระทำความผิดซ้ำ)

- บทบัญญัติว่าด้วยมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ในชั้นก่อนฟ้อง

ไม่มีบทบัญญัติใดที่ให้นักลที่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย เช่น ที่ปรึกษาทนายความ ทนายความ เข้าร่วม
ร่วม จึงควรให้ที่ปรึกษาทางกฎหมายเข้าร่วม

- การยอมความหรือการทำสัญญาประนีประนอมยอมความในชั้นก่อนฟ้องคดี ตามมาตรา 86
และชั้นฟ้องคดีเข้าสู่ศาลแล้ว ตามมาตรา 90 ประกอบมาตรา 92 ควรกำหนดบทบัญญัติว่าหากผู้กระทำความ
ผิดกับผู้เสียหายสามารถตกลงในเรื่องค่าเสียหายหรือค่าทดแทนหากผู้ที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติไม่
ปฏิบัติตามข้อตกลงคือผิดสัญญาโดยไม่ปฏิบัติข้อหนึ่งข้อใด ผลของการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง
หรือสัญญาขอมันสามารถบังคับคดีได้ทันทีโดยไม่ต้องไปฟ้องเป็นคดีแพ่งอีก

ภาคผนวก ค

**บทสัมภาษณ์พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการและพนักงาน
สถานพินิจเด็กและเยาวชน**

บทสัมภาษณ์

พนักงานสอบสวนสภ.พังโคน

เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2557

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวนิศรา รัตนเกียรติกานต์

- ท่านทำงานสืบสวนสอบสวนคดีเด็กและเยาวชนมานานเท่าไร

ตอบ ทำงานมานาน 14 ปี

- ท่านเคยเข้าร่วมประชุมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือไม่ เมื่อใด

ตอบ เคยเข้าร่วม แต่นานๆครั้ง เคยเข้าในคดีพระราชบัญญัติจราจร พ.ศ. 2522 ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534

- ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในเรื่องกระบวนการจัดทำแผนฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอย่างไร พร้อมข้อเสนอแนะ

ตอบ ในทางปฏิบัติพบว่ากระบวนการดังกล่าวมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและซับซ้อนมากกว่ากระบวนการทางศาล และกระบวนการดังกล่าวเน้นคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน ในการดำเนินงานจึงต้องกระทำตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ อีกทั้งตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องการจับกุมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดกำหนดให้ต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดส่งต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายใน 24 ชั่วโมงเป็นเงื่อนไขกำหนดให้เจ้าพนักงานสอบสวนปฏิบัติงานด้วยความยากลำบากเพราะต้องรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆเพื่อส่งต่อศาลภายในกำหนดเวลาที่จำกัด ในการสอบปากคำเด็กกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดให้ต้องมีบุคคลดังต่อไปนี้เข้าร่วมในการสอบสวนเด็กและเยาวชนคือ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ทนายความ ผู้ปกครองหรือผู้ที่เด็กร้องขอ จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ซึ่งในรูปแบบการจัดทำแผนฟื้นฟูก็เช่นกันที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการเข้าร่วมประชุมเพื่อจัดทำแผนด้วยภาระหน้าที่ของแต่ละคนจึงจำเป็นต้องจัดสรรเวลาให้เหมาะสม

บทสัมภาษณ์

กองบัญชาการตำรวจนครบาล 4 สน.หัวหมาก

เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2557

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวนิศรา รัตนเกียรติกานต์

- ท่านทำงานมานานเท่าไร

ตอบ ทำงานมานาน 7 ปี

- ท่านทราบเกี่ยวกับมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องหรือไม่อย่างไร

ตอบ พอทราบบ้างว่าเป็นกระบวนการเชิงสมานฉันท์เพื่อหันเหเด็กออกจากกระบวนการอาญา แต่ไม่ได้เข้าไปสัมผัสจึงไม่มีความรู้เท่าผู้ที่ดำเนินการด้านนี้โดยตรง

- ในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้อง หากผู้อำนวยการสถานพินิจเห็นสมควรจะมีการเชิญฝ่ายเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิด ผ่าผู้เสียหาย และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมในการจัดทำแผน หรือหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชน พนักงานอัยการเข้าร่วมด้วยก็ได้ ท่านเห็นว่าบุคคลที่เข้าร่วมมีความเหมาะสมหรือไม่

ตอบ เหมาะสมดีแล้ว

- หากมีการกำหนดให้มีพนักงานตำรวจ ที่ปรึกษากฎหมาย เข้าร่วมในการจัดทำแผน แก้ไขบำบัดฟื้นฟู ท่านมีความเห็นว่าจะทำให้กระบวนการมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่

ตอบ น่าจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นแต่มองว่าหากกำหนดให้พนักงานตำรวจเข้าร่วมในการจัดทำแผนบำบัดแก้ไขฟื้นฟู จะทำให้พนักงานตำรวจมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีกฎหมายกำหนดให้พนักงานตำรวจจะต้องทำหน้าที่ภายในกรอบระยะเวลาที่จำกัดแล้ว ยังไม่มีมาตรการใดที่จะกำหนดทางแก้ไขปัญหาที่พบในทางปฏิบัติให้ อีกทั้งยังจะต้องมาเข้าร่วมในการจัดทำแผนแก้ไขฟื้นฟู อาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องระยะเวลาและขั้นตอนกระบวนการสะดุดหยุดลงซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี จึงเห็นว่าหากกำหนดให้ที่ปรึกษากฎหมาย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับคดีเด็กและมีวิธีปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมมาเข้าร่วมในการจัดทำแผนก็น่าจะเพียงพอแล้ว

บทสัมภาษณ์

พนักงานอัยการจังหวัดสกลนครแผนกคดีเยาวชน

เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2556

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวนิศรา รัตนเกียรติกานต์

- ท่านเคยเข้าร่วมประชุมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือไม่

ตอบ เข้าร่วมประชุมตลอด หากไม่ติดภารกิจหน้าที่อื่น

- ปัญหาในทางปฏิบัติงานมีอย่างไรที่พบ และข้อเสนอแนะอย่างไร หากมี

ตอบ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนซึ่งได้ผ่านกระบวนการทางศาล จะไม่เกรงกลัวกระบวนการยุติธรรมและมีโอกาสกระทำความผิดซ้ำอีกได้ในอนาคต จึงเห็นว่าควรนำเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เพื่อให้เด็กได้พบปะพูดคุยกับผู้เสียหายและตัวแทนชุมชน ทำให้เข้าใจในสิ่งที่กระทำลงไปและมีความสำนึกผิดได้จึงไม่หวงกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

-ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในเรื่องกระบวนการจัดทำแผนฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอย่างไร พร้อมข้อเสนอแนะ

ตอบ มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในเรื่องกระบวนการจัดทำแผนฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็กและเยาวชนที่เป็นมาตรฐานหลักสากล แต่เห็นควรว่าให้เพิ่มมาตรการในการควบคุมและป้องปรามการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเพราะเด็กและเยาวชนในปัจจุบันจะเกิดความเกรงกลัวก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่หากเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมซึ่งได้มีการกำหนดหลักคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนให้ถูกระทบน้อยที่สุดอีกทั้งในการพิจารณาคดีไม่ได้เป็นไปโดยเคร่งครัดเหมือนอย่างผู้ใหญ่ จึงทำให้เด็กและเยาวชนที่ผ่านกระบวนการยุติธรรมนั้นเกิดความชินชาไม่เกรงกลัวต่อการกระทำความผิด

บทสัมภาษณ์

พนักงานสถานพินิจเด็กและเยาวชนจังหวัดสกลนคร

เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2556

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวนิศรา รัตนเกียรติกานต์

-ท่านทำงานสถานพินิจเด็กและเยาวชนมานานเท่าใด

ตอบ ทำงานมานานสิบปี

-ท่านทำงานด้านใด

ตอบ เป็นพนักงานคุมประพฤติชำนาญการ

- ปัญหาที่พบในการดำเนินงานจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูมีอย่างไร ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูหรือไม่ อย่างไร

ตอบ ประการแรกในการดำเนินงานมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ เช่น นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์จะมีประจำหน่วยงานเขตอย่างละหนึ่งคนถ้าไม่มีสถานแรกรับ ในบางกรณีผู้เสียหายผู้กระทำความผิด อีกทั้งผู้เกี่ยวข้องในการร่วมจัดทำแผนมีจำนวนมากแต่ด้วยกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ จึงอาจทำให้เจ้าหน้าที่ประสานงานตัวบุคคลดังกล่าวด้วยความลำบาก

ประการต่อมาคือ เนื่องด้วยการประชุมเพื่อจัดทำแผนบำบัดฟื้นฟูจะต้องมีบุคคลต่างๆที่กำหนดให้เข้าร่วม ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้เสียหาย ต้องสละเวลามาเข้าร่วมซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางอันจะมีผลกระทบต่อการค้ารังสีของบุคคลเหล่านั้น

การจัดทำแผนฟื้นฟูเป็นการระดมความร่วมมือและความเห็นของทุกฝ่ายเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสำนึกในการกระทำความผิดกระทำความดีได้โทษก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนทำให้สามารถกลับตนเป็นคนดีของสังคมได้ ซึ่งหากพิจารณาแล้วผู้แทนชุมชนมีความสำคัญต่อตัวเด็กและเยาวชนไม่ต่างจากครอบครัวของเด็กและเยาวชน เพราะเด็กและเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีผู้แทนชุมชนดูแลในภาคสังคมอยู่ โดยวัฒนธรรมประเพณีของไทยนั้นสังคมเป็นแบบเอื้อ

อาหาร และถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันจึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมนั้น เมื่อเด็กและเยาวชน
กระทำความผิดเมื่อพ้นจากแผนแก้ไขฟื้นฟูแล้วเด็กจะต้องกลับมาสู่สังคมที่เด็กและเยาวชนได้เคยอาศัย
อยู่ เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องได้รับการยอมรับจากสังคมนั้นเพื่อให้เด็กและเยาวชนกลับตัวเป็นคนดีได้
โดยไม่ต้องหวนมากกระทำความผิดซ้ำอีกซึ่งผู้แทนชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่นั้นมีส่วนสำคัญที่จะทำให้เด็ก
และเยาวชนได้รับการตอบรับที่ดีจากสังคมได้ โดยชักนำเด็กและเยาวชนให้ร่วมกิจกรรมสาธารณะ
ประโยชน์ และยังเป็นผู้ที่คอยสอดส่องดูแลมิให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด ดังนั้นผู้แทนชุมชนที่
มีบทบาทหน้าที่โดยตรงเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนควรเข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนแก้ไขฟื้นฟู
เด็กและเยาวชนเพื่อช่วยกำหนดนโยบายและแนะแนวทางแก้ไขแก่เด็กและเยาวชน

บทสัมภาษณ์

ที่ปรึกษากฎหมาย จังหวัดสกลนคร

เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2557

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวนิศรา รัตนเกียรติกานต์

- ท่านทราบเกี่ยวกับมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้อง หรือไม่
อย่างไร

ตอบ ทราบว่าเป็นกระบวนการในชั้นก่อนฟ้องเพื่อหันเหเด็กออกจากกระบวนการทางศาล
เพื่อให้เด็กไม่มีประวัติ

- ในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้อง มีการจัดทำแผนแก้ไข
บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน โดยผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญบุคคลต่างเข้าร่วมในการจัดทำแผน คือฝ่าย
เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ฝ่ายผู้เสียหายและนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ผู้แทนชุมชน
พนักงานอัยการ เข้าร่วมในการจัดทำแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ท่านว่าเหมาะสมดีแล้วหรือไม่

ตอบ เหมาะสมดีแล้ว

- หากมีการกำหนดเพิ่มเติมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้มีเจ้าหน้าที่
ตำรวจและที่ปรึกษากฎหมายเข้าร่วม ท่านเห็นว่าเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

ตอบ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าร่วมในการจัดทำแผนแก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ควรมิใช่
เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นผู้จับกุมและได้สอบสวนในข้อหาความผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันทัศน
คติทางลบต่อเด็ก อันจะก่อให้เกิดความกดดัน ส่วนที่ปรึกษากฎหมาย หากเข้าร่วมจะก่อให้เกิด
ประโยชน์ทั้งต่อตัวเด็กและเยาวชน และกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ เพราะที่ปรึกษาทางกฎหมาย นั้น
มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับคดีเด็กซึ่งจะต้องมีการเข้าอบรมอันจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อเด็กและ
เยาวชนมากกว่าทนายความ ตลอดจนมีความเข้าใจถึงวุฒิภาวะ สภาพร่างกาย สภาพจิต อันทำให้มีการ
ปฏิบัติที่เหมาะสมกับเด็ก

- หากผู้แทนชุมชนที่เด็กมีถิ่นที่อยู่เข้าร่วมในการจัดแผนแก้ไข ท่านคิดว่าจะก่อให้เกิด
ผลประการใด

ตอบ ผู้แทนชุมชน เช่นผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มีส่วน
สำคัญในการทำให้เด็กเป็นคนดีของสังคม หากมองจากปัญหาส่วนใหญ่เด็กที่กระทำความผิด มักขาด
ความอบอุ่น อยู่ในความดูแลของผู้อื่นที่มีโช่บิดามารดา ดังนั้น เด็กหรือเยาวชนจึงให้ความสำคัญกับ
เพื่อน สังคม และสิ่งแวดล้อม หากอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี คบเพื่อนไม่ดี เด็กย่อมกระทำความผิดได้ง่าย ซึ่ง
ผู้แทนชุมชนที่เด็กมีถิ่นที่อยู่จะเป็นผู้ที่คอยกำกับดูแลชุมชนเป็นผู้ที่คนในชุมชนให้ความเคารพ และ
ผู้แทนชุมชนจะมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชนอย่างใกล้ชิด คอยสอดส่อง ดูแลคนภายในชุมชนอยู่เป็น
ปกติ ตลอดจนช่วยประสานงานเจ้าหน้าที่ในการดูแลชุมชนให้อยู่โดยปกติสุข

บทสัมภาษณ์

ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสกลนคร

เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2557

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวนิศรา รัตนเกียรติกานต์

- ท่านทราบเกี่ยวกับมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาหรือไม่ อย่างไร

ตอบ ทราบว่าเป็นการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในการเบี่ยงเบนเด็ก หรือเยาวชนที่กระทำความผิดอัตราโทษไม่เกิน 5 ปี มิให้ต้องคำพิพากษาของศาล ซึ่งในชั้นศาลได้มีการนำมาใช้เพื่อพิจารณาเด็กที่เข้าหลักเกณฑ์

- ในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้อง ซึ่งมีการจัดทำแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ท่านมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการนี้อย่างไร

ตอบ ในส่วนกระบวนการในชั้นก่อนฟ้อง จะเป็นการดำเนินการของพนักงานอัยการร่วมกับ ผอ.สถานพินิจ ซึ่งศาลมิได้เข้าร่วมกระบวนการ เพียงแต่หากมีการดำเนินการตามแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟูแล้วเสร็จจะมีการรายงานให้ศาลทราบเรื่อง

- ท่านเห็นว่าในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องมีผลดีหรือผลเสียอย่างไร

ตอบ โดยหลักในการใช้กฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนนั้นมิได้มีความมุ่งหมายจะลงโทษ ดังเช่นผู้ใหญ่แต่จะเน้นให้เด็กสามารถแก้ไขปรับปรุงตัวให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ โดยไม่กลับมาก่ออาชญากรร้ายแรงกลายเป็นอาชญากรในอนาคต ซึ่งมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องนั้นเป็นผลดี คือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กไม่ต้องถูกคำพิพากษามีประวัติติดตัว ลดความกดดันของเด็กและเยาวชนที่จะต้องไปเข้าสู่กระบวนการทางศาล เมื่อเด็กและเยาวชนไม่เข้าสู่กระบวนการศาล จึงไม่มีประวัติติดตัว ทำให้เด็กและเยาวชนมีกำลังใจที่จะปรับปรุงตัวแก้ไขการกระทำผิดซึ่งในส่วนของหลักเกณฑ์อายุเด็กเป็นหลักในการพิจารณาที่กฎหมายกำหนดนั้นเหมาะสมแล้วในระดับหนึ่ง ซึ่งต้องดู

ถึงขั้นตอนและเกณฑ์การกำหนดโทษและทัณฑ์ของเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อเด็กเป็นสำคัญ

- ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในชั้นก่อนฟ้องจะมีบุคคลที่ผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญเข้าร่วมจัดทำแผน คือฝ่ายเด็กและเยาวชน ฝ่ายผู้เสียหาย และนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ผู้แทนชุมชน พนักงานอัยการ เข้าร่วมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ท่านเห็นว่าเหมาะสมแล้วหรือไม่

ตอบ เหมาะสมแล้ว

- หากมีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ปรึกษาทนายเข้าร่วมจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในชั้นก่อนฟ้อง ท่านคิดว่าเหมาะสมหรือไม่

ตอบ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องดูว่าเข้ามาเพื่ออะไร หากเพื่อต้องการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีทัศนคติที่ดี และเป็นการป้องปรามการกระทำความผิดนั้น ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเหมาะสมมากกว่า ส่วนที่ปรึกษาทนายเหมาะสมที่จะเข้าร่วมจัดทำแผนแก้ไขฟื้นฟู เพราะที่ปรึกษาทนายจะผ่านการอบรมว่าด้วยระเบียบของประธานศาลฎีกา ซึ่งทำให้มีความรู้ต่างๆเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน สามารถเข้าใจถึงพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นไปในทางอบรมและชี้แนะถึงประโยชน์ของการปฏิบัติตามขั้นตอนกระบวนการทางกฎหมายที่เด็กและเยาวชนสามารถเข้าใจได้ ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจควรเข้าร่วมในคดีบางประเภท เช่นยาเสพติด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่มีการตรวจตราและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง